

ее к поступку, на который она никогда не решилась бы, если бы не чувствовала себя в безвыходном положении, и, следовательно, имеются все признаки нравственного насилия, которое, как и физическое, должно быть караемо законом [3].

В первом советском УК 1922 г. эти общественно опасные деяния были декриминализованы. Считалось, что создание социалистического государства на основе уничтожения эксплуатации человека человеком исключили такие пагубные явления, как рабство и работорговлю. Торговля людьми не была выделена в самостоятельный состав, но уголовную ответственность влекли деяния, способствовавшие распространению торговли женщинами, предусматривалось наказание «за принуждение к занятию проституцией, совершенное посредством физического или психического воздействия из корыстных или иных видов; за вербовку женщин для занятий проституцией». Нормы, устанавливающие ответственность за торговлю людьми, отсутствовали и в УК 1928 г., УК БССР 1960 г., хотя в международном сообществе активизировалась деятельность по её противодействию. Объясняется правовой пробел тем, что в советский период иные виды торговли людьми, кроме проституции и неразрывно связанной с ней торговли женщинами в целях сексуальной эксплуатации как исключительного и мало распространённого явления, фактически отсутствовали. Превентивную роль в противодействии проституции обеспечивали нормы УК 1960 г., предусматривающие ответственность за содержание притонов и сводничество (ст. 221), вовлечение несовершеннолетних в занятие проституцией (ст. 205).

В целом же «советский период истории законодательства связан с непризнанием проблемы торговли людьми применительно к СССР. Ратифицируя международно-правовые акты, направленные на борьбу с торговлей людьми, СССР каждый раз делал специальные оговорки о том, что такого явления в стране не существует, ратификация осуществляется только из целей поддержки усилий других стран. Между тем, и в СССР все не было так однозначно. Принудительный труд ... не в соответствии с Конвенциями МОТ, в СССР процветал. Именно благодаря ему был построен Беломоро-Балтийский канал, осуществлены другие грандиозные стройки века» [4, с. 127].

Заключение. Таким образом, на протяжении длительного времени торговля людьми не признавалась советским законодательством в качестве самостоятельного преступления, хотя свобода человека охранялась нормами, предусматривающими иные составы преступлений. Исторические перемены в Республике Беларусь в 90-х гг. XX века повлекли необходимость изменений уголовного законодательства. В связи с переосмыслением социальных ценностей на 1-е место были поставлены права и свободы человека. УК 1999 г., отразивший новые правовые подходы к охране личной свободы человека, обеспечил и уголовно-правовое регулирование борьбы с торговлей людьми, введя в качестве отдельного преступления торговлю людьми (ст. 181), что было обусловлено прежде всего требованиями, вытекающими из международно-правовых обязательств страны.

1. Уложение о наказаниях уголовных и исправительных 1845 г. (ред. 1885 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elib.shpl.ru/nodes/17827#mode/flipbook/page/356/zoom/5>. – Дата доступа: 13.01.2022.

2. Беляева, Л.И. Проблемы уголовно-правовой оценки торговли людьми // Соблюдение прав и свобод личности в деятельности органов внутренних дел: Материалы научно-практического семинара (19-21 марта 2001 года) / Л.И. Беляева [и др.]. – М., 2001. – С.171–173.

3. Уголовное уложение Российской империи 1903 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://viewer.rusneb.ru/ru/000199_000009_003714958?page=85&rotate=0&theme=white. – Дата доступа: 17.01.2022.

4. Мизулина, Е.Б. Торговля людьми и рабство в России / Е.Б. Мизулина. – М.: Юристъ, 2007. – 591 с.

АБ ПРЫМЯНЕННІ МЕДЫЯЦЫІ Ё СПРЭЧКАХ АБ ПАРУШЭННІ ПРАВОЎ НА АБ'ЕКТЫ ПРАМЫСЛОВАЙ УЛАСНАСЦІ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦА Ё СЕТЦЫ ІНТЭРНЭТ

*В.В. Казлоўская
Віцебск, ВДУ імя П.М. Маішэрава*

Актуальнасць даследавання абумоўлена тым, што развіццё грамадскіх адносін і правапрымяняльнай практыкі ё галіне ўрэгулявання спрэчак аб парушэнні правоў на аб'екты прамысловай уласнасці, якія выкарыстоўваюцца ё сетцы Інтэрнэт (далей – Інтэрнэт, Сетка), выклікае неабходнасць шукаць новыя формы ўзаемадзеяння бакоў такіх юрыдычных

канфліктаў. На нашу думку, у найбліжэйшай будучыні ў сферы вырашэння такіх спрэчак абавязкова павінен знайсці прымяненне інстытут медыяцыі.

Мэта даследавання – разгледзець магчымасць больш актыўнага выкарыстання медыяцыі пры ўрэгуляванні спрэчак аб парушэнні правоў на аб'екты прамысловай уласнасці, якія выкарыстоўваюцца ў сетцы Інтэрнэт.

Матэрыял і метады. Матэрыялам даследавання з'яўляюцца нормы грамадзянскага і грамадзянска-працэсуальнага заканадаўства Рэспублікі Беларусь, якія рэгулююць прымяненне медыяцыі для ўрэгулявання спрэчак, якія вынікаюць з грамадзянска-прававых адносін.

Вынікі і іх абмеркаванне. У Рэспубліцы Беларусь усе спрэчкі аб незаконным выкарыстанні аб'ектаў прамысловай уласнасці ў Інтэрнэце падсудныя выключна судовай калегіі па справах інтэлектуальнай уласнасці Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь (далей – Калегія). Прэтэнзійны парадак ўрэгулявання такіх спрэчак або правядзенне медыяцыі не з'яўляюцца абавязковымі ўмовамі для рэалізацыі права на зварот у калегію.

З аднаго боку, адсутнасць такіх патрабаванняў павінна станоўча ўздзейнічаць на інтарэсы праваўладальніка аб'екта прамысловай уласнасці, паколькі ў такім выпадку яму не трэба адкладваць зварот у суд і марнаваць час на дасудовае ўрэгуляванне спрэчкі. З іншага боку, сярод практыкуючых юрыстаў агульнапрынятым лічыцца меркаванне, згодна з якім менавіта на стадыі дасудовага ўрэгулявання можна дасягнуць найбольш выгаднага для абодвух удзельнікаў канфлікту пагаднення, выключаючы судовыя і іншыя выдаткі.

Калегія па справах інтэлектуальнай уласнасці месціцца ў г. Мінску. Акрамя транспартных выдаткаў зварот за судовай абаронай звязаны з неабходнасцю аплаты дзяржаўнай пошліны за пазоў і, магчыма, дапамогі прадстаўніка.

Памер дзяржаўнай пошліны, якая спаганяецца за разгляд Калегіяй іскавых заяў значны і складае для патрабаванняў маёмаснага характару – 5% кошту пазову, але не менш за 2 базавыя велічыні, для іскавых заяў немаёмаснага характару – 50 базавых велічынь (у выпадку падачы заявы юрыдычнымі асобамі і арганізацыямі, якія не з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі), і 20 базавых велічынь – пры падачы заявы фізічнай асобай (п. 1 дадатку 14 да Падатковага кодэкса Рэспублікі Беларусь) [1].

Названыя абставіны робяць судовы парадак абароны дарагім і папросту недаступным для часткі асоб, чые правы на аб'екты прамысловай уласнасці парушаюцца ў Сетцы. Па нашаму думку, вырашэннем названай праблемы можа стаць больш актыўнае выкарыстанне бакамі спрэчкі тых магчымасцяў, якія прадугледжаны на ўзроўні нормаў Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей – ГК). Напрыклад, шляхам прад'яўлення прэтэнзіі (пісьмовай прапановы аб добраахвотным урэгуляванні спрэчкі) альбо правядзення медыяцыі па выбары бакоў да звароту ў Калегію з пазовам.

Нагадаем, што частка 2 артыкула 10 ГК абвяшчае: «заканадаўствам або догаворам (калі гэта не супярэчыць заканадаўству) можа быць прадугледжана ўрэгуляванне спрэчкі паміж бакамі да звароту ў суд. Да зварота у суд па спрэчках паміж юрыдычнымі асобамі і (або) індывідуальнымі прадпрымальнікамі з'яўляюцца абавязковымі прад'яўленне прэтэнзіі (пісьмовай прапановы аб добраахвотным урэгуляванні спрэчкі) альбо прымяненне медыяцыі, калі іншае не ўстаноўлена гэтым Кодэксам, іншымі заканадаўчымі актамі або дагаворам. Парадак прад'яўлення прэтэнзіі, а таксама парадак прымянення і правядзення медыяцыі ўстанаўліваюцца заканадаўствам і (або) дагаворам» [2].

Такім чынам, выконваць абавязковы дасудовы парадак ўрэгулявання спрэчак, якія ўзнікаюць з грамадзянскіх праваадносін на дадзены момант неабходна толькі ў тым выпадку, калі спрэчка ўзнікла паміж юрыдычнымі асобамі і (або) індывідуальнымі прадпрымальнікамі. Для ўсіх іншых суб'ектаў існуе не абавязак, а магчымасць заключыць дагавор (пагадненне) аб урэгуляванні спрэчкі да звароту ў суд. Больш таго, у ГК няма забароны на прымяненне медыяцыі ў такіх выпадках.

Па спрэчках, якія ўзнікаюць у сувязі з парушэннем правоў на аб'екты прамысловай уласнасці, якія выкарыстоўваюцца ў Інтэрнэце, маёмасныя патрабаванні бываюць настолькі вялікія, наколькі і няздзейсныя чаканні пазоўнікаў. Мяркуем, што наўнасьць згаданай юрыдычнай магчымасці стварае ўмовы для пашырэння выкарыстання інстытута медыяцыі для ўрэгулявання дадзенай катэгорыі спрэчак. Акрамя гэтага, такая магчымасць прадугледжана

артыкулам 391 Грамадзянскага працэсуальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь: «Спрэчка, якая ўзнікла з грамадзянскіх, сямейных, працоўных, іншых праваадносін і падуладная суду, па пісьмоваму пагадненню бакоў да выдалення суда ў дарадчы пакой для вынясення судовай пастановы па сутнасці спрэчкі можа быць перададзена для ўрэгулявання бакамі з удзелам медыятара (медыятараў)» [3].

Заклучэнне. Асноўная роля дасудовага ўрэгулявання спрэчкі заключаецца ў прадастаўленні бакам магчымасці самастойна вырашыць спрэчную сітуацыю, не даводзячы яе да судовага разбору, што дазваляе аператыўна ўрэгуляваць рознагалоссі і звесці да мінімуму судовыя выдаткі.

Пашырэнне прымянення інстытута медыяцыі пры ўрэгуляванні спрэчак, якія ўзнікаюць у сувязі з парушэннем правоў на аб'екты прамысловай уласнасці, якія выкарыстоўваюцца ў Інтэрнэце, дазволіць больш хутка і ўзаемавыгодна вырашаць канфлікты падобнага роду, прычым па больш шырокім коле пытанняў, чым гэта можа быць прадугледжана іскавымі патрабаваннямі. Перавага медыяцыі ў дадзеным выпадку бачыцца таксама і ў тым, што бакі ў наступным не абавязаны вяртацца ў суд для правядзення працэсуальных дзеянняў па спыненні вытворчасці па справе.

1. Падатковы кодэкс Рэспублікі Беларусь (Асаблівая частка) [Электронны рэсурс] : Кодэкс Рэспублікі Беларусь, 29 снежня 2009 г. № 71-3: прыняты Палатай прадстаўнікоў 11 снежня 2009 г.: адобр. Саветам Рэспублікі 18 снежня 2009 г.; у рэд. Закона Рэсп. Беларусь ад 31 снежня 2021 г., № 141-3 // ЭТАЛОН. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь / Нац. цэнтр прававой інфармацыі Рэсп. Беларусь. – Мінск, 2022.

2. Грамадзянскі кодэкс Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс]: Кодэкс Рэспублікі Беларусь, 7 снежня 1998 г. № 218-3: прыняты Палатай прадстаўнікоў 28 кастрычніка 1998 г.: адобр. Саветам Рэспублікі 19 лістапада 1998 г.; у рэд. Закона Рэсп. Беларусь ад 27 мая 2021 г., № 113-3 // ЭТАЛОН. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь / Нац. цэнтр прававой інфармацыі Рэсп. Беларусь. – Мінск, 2022.

3. Грамадзянскі працэсуальны кодэкс Рэспублікі Беларусь [Электронны рэсурс] : Кодэкс Рэспублікі Беларусь, 11 студзеня 1999 г. № 238-3 : прыняты Палатай прадстаўнікоў 10 снежня 1998 г.: адобр. Саветам Рэспублікі 18 снежня 1998 г.; у рэд. Закона Рэсп. Беларусь ад 27 мая 2021 г., № 113-3 // ЭТАЛОН. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь / Нац. цэнтр прававой інфармацыі Рэсп. Беларусь. – Мінск, 2022.

К ВОПРОСУ ФОРМИРОВАНИЯ ВСЕБЕЛОРУССКОГО НАРОДНОГО СОБРАНИЯ

М.А. Козак

Витебск, ВГУ имени П.М. Машерова

Определяющим признаком представительной власти как отдельного вида власти в механизме государства является то, что органы ее реализующие избраны народом для представления своих интересов. Отличительной чертой является ее субъектный состав, куда входят не только государственные органы, но и другие формирования, имеющие определенную совокупность признаков представительности, относящиеся к общественным, народным органам или органам народовластия. Примером расширения круга органов представительной власти в современных условиях является Всебелорусское народное собрание (далее ВНС).

Целью данной статьи является выработка прикладных рекомендаций по формированию Всебелорусского народного собрания на основе анализа зарубежного законодательства и опыта проведения предыдущих собраний.

Материал и методы. Научно-теоретической основой являются труды авторов, рассматривающих политологические и конституционно-правовые основы формирования Всебелорусского народного собрания. При написании статьи был использован метод анализа. Метод анализа употреблялся совместно с методом синтеза, который позволил объединить в единое целое информацию, для достижения обозначенной цели.

Результаты и их обсуждение. Количественный, профессиональный состав и способ формирования являются одним из самых важных вопросов при закреплении конституционного статуса представительного органа. Примеры из практики зарубежных государств показывают, что способами формирования многочисленных представительных органов могут быть назначение, прямые или косвенные выборы. Количественный состав органа указывает на его степень представительности и зависит в первую очередь от традиций государства. В качестве примера можно привести субъекты представительной власти, участвующие в принятии наиболее значи-